

DECIZIE

08 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecători

Tamara Chișca- Doneva
Nina Vascan
Victor Burduh
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas

judecând recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de către Ninel Boldescu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire
la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din data de 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin
care s-a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

constată:

La 13 iulie 2018 Ninel Boldescu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea deciziei
de schimbare a pensiei nr. 92/2018/2081 din data de 05 martie 2018, cu menținerea
deciziei de reexaminare a pensiei nr. 92/2017/48996 din data de 14 decembrie 2017.

În motivarea acțiunii Ninel Boldescu a indicat că începând cu 28 aprilie 2014
i-a fost stabilită pensia pentru limita de vârstă, fiindu-i stabilit stagiul de cotizare de
37,3 ani, nefiind inclus în stagiul de cotizare toată activitatea de muncă. Astfel, la 11
decembrie 2017 s-a adresat Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Râșcani mun.
Chișinău cu cerere de recalculare a pensiei, anexând actele confirmative.

Prin decizia nr. 92/2017/48996 din data de 14 decembrie 2017 Casa Teritorială
de Asigurări Sociale Râșcani, mun. Chișinău a inclus în stagiul de cotizare al
reclamantei perioada de activitate 01 ianuarie 1992 - 09 septembrie 1992, astfel,
pensia pentru limita de vârstă a fost reexaminată și stabilită în sumă de 5 271,41 lei.

La 05 martie 2018 prin decizia nr. 92/2018/2081 Casa Teritorială de Asigurări
Sociale Râșcani, mun. Chișinău a micșorat cuantumul pensiei pentru limită de vârstă
la suma de 2 366,52 lei.

În opinia reclamantei decizia enunțată este ilegală și pasibilă anulării, or din
materialele dosarului de pensionare rezultă că la 11 decembrie 2017 a depus la
organul de asigurări sociale cerere privind reexaminarea pensiei, deoarece în stagiul

său de cotizare nu a fost inclusă perioada de activitate 01 ianuarie 1992 - 09 septembrie 1992.

Temei pentru diminuarea pensiei sale a servit scrisorile Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 11696 din 24 ianuarie 2018 și nr. 3135 din 12 februarie 2018, potrivit cărora, perioada de activitate a reclamantei nu este o circumstanță nouă referitor la stagiul de cotizare, iar pensia urma a fi reexaminată de la 01 martie 2015.

Ninel Boldescu a indicat că în circumstanțele descrise dreptul său la pensionare a fost încălcat flagrant.

În scopul respectării procedurii prealabile de soluționare a litigiului, la 06 iunie 2018 Ninel Boldescu s-a adresat Casei Naționale de Asigurări Sociale cu cerere prealabilă în temeiul căreia a solicitat anularea deciziei nr. 92/2018/2081 din 05 martie 2018 emisă de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani, mun. Chișinău cu menținerea deciziei nr. 92/2017/48996 din 14 decembrie 2017 emisă de același organ de asigurări sociale.

Prin răspunsul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. B-1219/18 din 25 iunie 2018 s-a refuzat în satisfacerea cerințelor formulate în cererea prealabilă.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani din 22 octombrie 2019 s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Ninel Boldescu, s-a anulat decizia de recalculare a pensiei nr. 92/2018/2081 din 05 martie 2018 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani mun. Chișinău, cu menținerea deciziei nr. 92/2017/48996 din 14 decembrie 2017 emisă de Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani mun. Chișinău. (f.d. 99,101-108)

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 23 ianuarie 2020 a respins apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale. (f.d.129,130-136)

Împotriva deciziei instanței de apel a depus recurs Casa Națională de Asigurări Sociale, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată. (f.d. 140,141-146)

În motivarea recursului Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că concluzia instanțelor de judecată ierarhic inferioare este eronată, deoarece în urma examinării dosarului de pensioare a Ninel Boldescu s-a constatat că aceasta și-a realizat dreptul la pensie în anul 2014, ulterior în luna februarie 2015 pensia fiind recalculată și inclusă în stagiul de cotizare perioada de activitate în Federația Rusă de la 01 ianuarie 1992 până la 03 septembrie 1992.

Recurenta a susținut că potrivit pct. 9 al Acordului încheiat între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Federației Ruse, privind garanțiile drepturilor cetățenilor în domeniul asigurării cu pensii, în vigoare de la 04 decembrie 1995, acesta se extinde asupra persoanelor strămutate pe teritoriul Republicii Moldova, având viză de reședință în Republica Moldova, care se bucură în domeniul asigurării cu pensii de drepturi egale cu ale cetățenilor Republicii Moldova și se include în stagiul de cotizare perioada după 01 ianuarie 1992 doar cu condiția achitării contribuțiilor de asigurări sociale la bugetul de stat al RM.

Astfel, în urma controlului dosarului de pensionare a Ninel Boldescu s-a constatat că a fost comisă o eroare de calcul, prin includerea în stagiul de cotizare a perioadei de la 01 ianuarie 1992 până la 03 septembrie 1992, fapt ce contravine prevederilor art.33, alin. (1). litera a) din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998, care prevede că reexaminarea drepturilor la pensie

se efectuează în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie.

La caz, nu au fost identificate noi circumstanțe, perioada respectivă de la 01 ianuarie 1992 până la 03 septembrie 1992 nu este identificată ca perioadă nouă de activitate, apărută după stabilirea pensiei pentru limita de vârstă, perioada respectivă de activitate fiind confirmată prin înscrierea din carnetul de muncă și certificatul de arhivă prezentat la 24 februarie 2015.

La 20 mai 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat prin poștă pentru notificare intimă recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Conform avizului de recepție a corespondenței DS9350198075AS recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale a fost notificat intimă, la 27 mai 2020. (f.d. 154)

Însă, aceasta nu a făcut uz de dreptul său procedural de a depune referință asupra recursului.

Prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Conform art. 258, alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

La caz, decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ, deci legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ, se vor verifica prin prisma Codului administrativ.

La etapa examinării procedurii de admisibilitate a recursului, prin prisma articolului 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a verificat dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

În speță, obiectul prezentului recurs se referă la decizia Curții de Apel Chișinău din data de 23 ianuarie 2020 emisă ca instanță de apel, care intră în categoria de acte specificate în articolul 244 alin. (1) din Codul administrativ. Cererea de recurs nu este depusă în mod repetat, fiind depusă de către o persoană împuternicită.

Sucsesiv, cu referire la termenul de declarare a recursului, completul de admisibilitate a constatat că în sensul art. 245 din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile

de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Astfel, completul de admisibilitate a opinat că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece instanța de apel a pronunțat decizia contestată la data de 23 ianuarie 2020, în prezenta reprezentantului Casei Naționale de Asigurări Sociale. Potrivit avizului de recepție a corespondenței DS9350107453AS autoritatea publică recurentă a recepționat decizia motivată la data de la 18 martie 2020. (f.d. 139) Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs nemotivat la data de 29 ianuarie 2020 și recursul motivat la 18 martie 2020, deci ambele acțiuni procedurale au fost demarate în termen.

La 24 iunie 2020, examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, completul de admisibilitate al completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție a dispus examinarea în fond a acestuia, în complet de cinci judecători.

Conform articolului 247 din Codul administrativ Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Colegiul notează că în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs a remis intimatei copia recursului, creându-le participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procesului în recurs, cât și acordându-le posibilitatea să intervină cu concluzii scrise.

Verificând argumentele invocate în recursul depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale pe baza materialelor din dosar, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a ajuns la concluzia de a-l admite și a casa integral decizia din data de 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la rejudecare în instanța de apel, din următoarele motive.

Articolul 248 din Codul administrativ stipulează la alin. (1), lit. d) că examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție adoptă decizie, prin care casează integral decizia instanței de apel și restituie cauza instanței de apel dacă, în baza limitelor stabilite de lege ale examinării recursului, nu poate adopta o soluție finală în acest caz.

Din speța dedusă judecării rezultă că Ninel Boldescu, nefiind de acord cu decizia de schimbare a pensiei nr. 92/2018/2081 din data de 05 martie 2018, emisă de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani, mun. Chișinău a contestat-o, solicitând menținerea deciziei nr. 92/2017/48996 din data de 14 decembrie 2017 emisă de același organ.

Instanțele de judecată au emis hotărârile sus-menționate, reținând că deși prin prisma art. 33 din Legea nr. 156 din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani, mun. Chișinău are dreptul de a reexamina drepturile la pensie în cazul în care intervine în deciziile sale anterioare de stabilire a pensiei, aceasta are obligația legală de a-și motiva decizia de recalculare a pensiei, obligație ce are efect contracararea abuzurilor din partea organelor de stat. La caz, instanțele au considerat că Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani mun. Chișinău prin decizia nr. 92/2018/2081 a recalculat pensia

Ninel Boldescu și a modificat pensia în sensul micșorării cuantumului acesteia, fără a prezenta nici un argument și o justificare plauzibilă, atribuindu-și competența unei instanțe judiciare și a admis o ingerință neîntemeiată în drepturile acesteia.

Colegiul lărgit conchide că instanțele de judecată, descriind circumstanțele cauzei în cronologia lor și cercetând probele prezentate, incorect le-au apreciat, adoptând o soluție prematură privind admiterea cererii de chemare în judecată.

În argumentarea opiniei sale instanța de recurs reține următoarele.

Prin decizia nr. 92/2014/36775 din 30 mai 2014 privind stabilirea pensiei pentru limita de vârstă Ninel Boldescu i s-a stabilit începând cu 28 aprilie 2014 pensia în mărime de 2 307,08 lei, fiindu-i calculată vechimea în muncă 37,3 ani, salariul mediul pe țară 3 735,1 lei, coeficientul K (individual al pensionarului) 2.09904. (f.d. 22)

Prin decizia nr. 92/2015/2307 din 05 martie 2015 privind recalcularea pensiei pentru limita de vârstă Ninel Boldescu i s-a modificat salariul mediu pe țară 3 765,1 lei și coeficientul K 2.10007. (f.d. 30-31)

Prin decizia nr. 92/2017/48996 din 14 decembrie 2017 privind reexaminarea pensiei pentru limita de vârstă Ninel Boldescu i s-a stabilit începând cu 28 aprilie 2014 pensia în mărime de 5 271,41 lei, indexată la 01 aprilie 2015 în sumă de 5 690,49 lei, indexată la 01 aprilie 2016 în sumă de 6 265,23 lei, indexată la 01 aprilie 2017 în sumă de 6 691,27 lei și de la 01 ianuarie 2018 în sumă de 6 691,27 lei, fiindu-i calculată vechimea în muncă 38 ani. (f.d. 36-37)

Prin decizia nr. 92/2018/2081 din 05 martie 2018 privind recalcularea pensiei pentru limita de vârstă Ninel Boldescu i s-a stabilit începând cu 28 aprilie 2014 pensia în mărime de 2 366,52 lei, indexată la 01 martie 2015 în sumă de 2 366,52 lei, indexată la 01 aprilie 2015 în sumă de 2 554,66 lei, indexată la 01 aprilie 2016 în sumă de 2 812,68 lei, indexată la 01 aprilie 2017 în sumă de 3 003,94 lei și de la 01 aprilie 2018 în sumă de 3 202,20 lei, fiindu-i calculată vechimea în muncă 38 ani, salariul mediul pe țară 3 765,1 lei, coeficientul K (individual al pensionarului) 2.10007. (f.d. 42-43)

Casa Națională de Asigurări Sociale atât în cererea de apel, cât și în cererea de recurs a insistat că la 05 martie 2018 s-a recalculat pensia pentru limita de vârstă Ninel Boldescu din motiv că la reexaminarea pensiei efectuată la 14 decembrie 2017 a avut loc o eroare de calcul, fiind aplicată formula de calcul în vigoare după 01 ianuarie 2017, pe când la recalcularea pensiei în baza cererii depusă de către Ninel Boldescu în decembrie 2017, urma să fie aplicată formula de calcul în vigoare până la data de 01 aprilie 2017. Argumentul respectiv a fost susținut în cadrul ședințelor de judecată în instanța de fond și în instanța de apel.

Colegiul lărgit amintește că instanțele de judecată ierarhic inferioare au admis cererea de chemare în judecată înaintată de către Ninel Boldescu, statuând că, decizia de recalculare a pensiei nu este argumentată.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs ridică o problemă de drept procedural în ceea ce privește soluționarea de către instanța de apel a litigiului, care nu a elucidat toate circumstanțele importante speței, s-a abținut de a răspunde la toate întrebările (argumentele) ridicate în fața sa, fapt prin ce a încălcat normele de drept procedural și a emis o hotărâre nemotivată.

Potrivit jurisprudenței stabilite, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a învederat că unul din principiile legate de administrarea corectă a justiției se referă la hotărârile instanțelor de judecată, care ar trebui să explice în mod adecvat raționamentele pe care se bazează. Măsura în care se aplică această obligație de motivare poate varia în funcție de natura deciziei și trebuie determinată în funcție de circumstanțele cauzei (a se vedea *Moreira Ferreira*, ibidem, parag. 84; *Orlen Lietuva LTD. vs Lituania*, 29 ianuarie 2019, parag. 82).

Cu titlu de principiu, o decizie judiciară nu poate fi calificată ca fiind arbitrară până la constatarea unui prejudiciu efectiv adus corectitudinii generale a procedurii judiciare, cu excepția cazului în care nu sunt prezentate motive pentru adoptarea acesteia sau motivele date se bazează pe o eroare de fapt sau de drept evidentă manifestată de instanța internă, rezultând în o „negare a justiției” (a se vedea *Andelkovic vs Serbia*, 9 aprilie 2013, parag. 27; *Bochan vs Ucraina* (nr. 2), Marea Cameră, 5 februarie 2015, parag. 61 – 63; *Gelenidze vs Georgia*, 7 noiembrie 2019, parag. 28). Logica aflată la baza noțiunii de „eroare evidentă de apreciere”, astfel cum este utilizată în contextul art. 6 § 1 din Convenție, este fără îndoială aceea că, având în vedere că eroarea de fapt sau de drept comisă de instanța națională este atât de vădită încât este calificată drept „evidentă” – în sensul că nu ar fi putut fi comisă de niciun magistrat rezonabil – este posibil ca aceasta să fi adus atingere echității procesului (a se vedea *Dulaurans vs Franța*, 21 martie 2000, parag. 33 – 34). Totodată, o hotărâre judecătorească care nu are niciun temei legal în dreptul intern și nu permite realizarea unei legături între faptele stabilite, dreptul aplicabil și rezultatul procesului, avea, în plus, un caracter arbitrar și trebuia interpretată drept o „denegare de justiție” (a se vedea *Andelkovic*, pre-citat, parag. 27).

Procedând la examinarea fondului recursului, Colegiul lărgit învederează că exigența motivării hotărârii judecătorești este o garanție a caracterului echitabil al procedurii și împotriva arbitrariului instanței de judecată. În acest caz, instanța de apel are obligația de a indica motivele raționamentelor sale și să facă referire la legea guvernantă a speței. Pe baza acestei analize juridice, instanța de apel trebuie să tragă concluziile de rigoare în urma examinării cererilor de apel. Etapele menționate trebuie să fie consecutive și să se afle într-o strânsă legătură logică, ceea ce consolidează ipoteza că soluția finală a instanței de judecată urmează să rezulte din partea motivată a hotărârii judecătorești.

În speță, Colegiul lărgit reține că autoritatea publică recurentă a menționat că prin decizia nr. 92/2018/2081 din 05 martie 2018 s-a recalculat pensia pentru limita de vârstă Ninel Boldescu, din motiv că la emiterea deciziei nr. 92/2017/48996 din 14 decembrie 2017 privind reexaminarea pensiei pentru limita de vârstă pensionarei Ninel Boldescu s-a admis o eroare de calcul, fiind aplicată formula de calcul în vigoare de la 01 ianuarie 2017, care se aplică doar persoanelor care își realizează dreptul la pensie după 01 aprilie 2017. La caz, Ninel Boldescu și-a realizat dreptul la pensie la 28 aprilie 2014.

Astfel, instanțele urmau să cerceteze această stare de fapt și să verifice care formulă de calcul a pensiei este aplicabilă reclamantei.

La acest capitol, instanța de recurs observă că nu este motivată concluzia instanței de apel în situația când, Ninel Boldescu a indicat că la stabilirea pensiei Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani, mun. Chișinău nu a luat în calcul vechimea în muncă în perioada 01 ianuarie 1992- 03 septembrie 1992, eroare ce a

fost corectată prin decizia nr. 92/2017/48996 din 14 decembrie 2017, și care a condus la majorarea cuantumului pensiei, pe când Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că la emiterea deciziei nr. 92/2017/48996 din 14 decembrie 2017 a fost aplicată greșit formula de calcul.

Mai mult, din conținutul deciziei nr. 92/2018/2081 din 05 martie 2018, contestată de către Ninel Boldescu, rezultă că perioada asigurată a acesteia a fost calculată inclusiv de la 08 august 1988 până la 03 septembrie 1992, vechimea în muncă constituind 38 ani. (f.d. 42)

În aceste circumstanțe completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că instanța de apel nu și-a motivat clar concluzia privind admiterea cererii de chemare în judecată, în situația în care din conținutul deciziei contestate nr. 92/2018/2081 din 05 martie 2018, emisă de către Casa Teritorială de Asigurări Sociale Râșcani, mun. Chișinău, rezultă că este inclusă perioada la care face referire Ninel Boldescu, dar că calculul cuantumului pensiei a fost eronat.

Pentru a elucida acest aspect instanța de apel urma să examineze argumentul invocat de către Casa Națională de Asigurări Sociale precum că recalcularea pensiei a avut loc ca urmare a admiterii unei erori de calcul, nefiind pusă cu semn de întrebare vechimea în muncă a pensionarei.

Din analiza deciziei instanței de apel rezultă că instanța nu a dat răspuns acestui argument, deși acesta reprezintă un punct forte în soluționarea justă a litigiului.

Aici, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că prin prisma Codului administrativ atât instanța de apel, cât și instanța de fond la etapa de pregătire a dezbaterilor judiciare aveau obligația, la cerere sau din oficiu, de a clarifica circumstanțele care trebuie probate și probele suplimentare care trebuiau a fi prezentate de către participanți, să solicite probele necesare examinării complete și soluționării juste a cauzei de contencios administrativ.

În acest context instanța de apel urma să verifice ce formulă de calcul a fost aplicată prin decizia nr. 92/2017/48996 din 14 decembrie 2017 și ce formulă de calcul a fost aplicată prin decizia nr. 92/2018/2081 din 05 martie 2018, care formulă de calcul urma să fie aplicată la situația reexaminării pensiei pentru vechimea în muncă a Ninel Boldescu, în vigoare până la data de 01 aprilie 2017 sau în vigoare de la 01 ianuarie 2017. Instanța de apel urma să solicite probe prin care să se arate ce formulă de calcul a fost aplicată, ce vechime în muncă a fost luată în calcul la stabilirea pensiei Ninel Boldescu atât în anul 2017, cât și în anul 2018.

De asemenea, se constată că în motivarea soluției sale instanța de apel a făcut trimitere la legislația în vigoare la momentul emiterii hotărârii, pe când urma să verifice reexaminarea drepturilor la pensie la momentul emiterii deciziei nr. 92/2017/48996 din 14 decembrie 2017 privind reexaminarea pensiei pentru limita de vârstă Ninel Boldescu.

Pe baza celor relatate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel nu a analizat

elementele descrise mai sus, nu a solicitat probe suplimentare necesare examinării complete și soluționării juste a litigiului.

Drept consecință, instanța de recurs acceptă criticile autorității publice recurente potrivit cărora instanța de apel a omis să răspundă și să combată argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale precum că la emiterea deciziei de reexaminare a pensiei pentru limita de vârstă a intinatei a fost comisă o eroare de calcul. Efectul acestor încălcări de legalitate, și anume, devierile procedurale și de administrare a dreptului material afectează calitatea hotărârilor judecătorești pronunțate în prima și a doua instanță.

În plus, Colegiul lărgit notează că în jurisprudența sa consecventă, Curtea Europeană a constatat în mod frecvent încălcări ale articolului 6 parag. 1 din Convenție, în special, în cauzele care ridicau probleme cu privire la motivarea hotărârilor judecătorești (a se vedea *Fomin vs Moldova*, 11 octombrie 2011, parag. 31 și 34; *Mitrofan vs Moldova*, 15 ianuarie 2013, parag. 54; *Lebedinschi vs Moldova*, 16 iunie 2015, parag. 31, 36; *Nichifor vs Moldova*, 20 septembrie 2016, parag. 30). Astfel, constatările de mai sus în sine ar putea fi o bază temeinică pentru stabilirea încălcării articolului 6 din CEDO.

În contextul celor relatate Colegiul lărgit concluzionează că instanța de apel prematur a admis cererea de chemare în judecată depusă de către Ninel Boldescu, ori nu a verificat ce formule de calcul, prevăzute de legislația pertinentă au fost admise la calcularea pensiei Ninel Boldescu, dacă s-a comis vreo eroare de calcul sau mărimea pensiei stabilite prin decizia nr. 92/2017/48996 din 14 decembrie 2017 cuprinde stagiul realizat și contribuțiilor sociale vărsate în bugetul social, nu s-a expus asupra argumentului invocat de către Casa Națională de Asigurări Sociale cu privire la admiterea unei erori de calcul, precum și faptul nesolicitării probelor suplimentare în susținerea acestui argument.

Drept consecință, instanța de recurs apreciază ca fiind superficiale concluziile instanței de apel ce au stat la baza admiterii acțiunii, ori nu a elucidat toate circumstanțele importante speței, nu a dat răspuns la toate argumentele ridicate în fața sa și nu a solicitat probe suplimentare necesare examinării complete și soluționării juste a litigiului. Or, în cazul în care instanța de judecată se abține de a da un răspuns special și explicit la cele mai importante întrebări, fără a acorda părții, care a înaintat obiecții cu privire la acțiunea în contencios administrativ, posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a dreptului la un proces echitabil (speța *Hiro Balani c. Spaniei*, hotărârea din 09 decembrie 1994).

Actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți, ceea ce în speță lipsește.

Având în vedere caracterul încălcărilor săvârșite de instanța de apel, unica posibilitate de corectare a acestora este casarea deciziei din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și restituirea cauzei spre rejudecare.

O altă soluție decât aceea de trimitere a cauzei spre rejudecare ar echivala cu o validare și protejare a unor încălcări grave ale legii procedurale săvârșite de instanța de apel și cu o periclitate a sistemului judiciar în ansamblu, întrucât, dacă modul de abordare al Curții de Apel Chișinău ar fi însușit și de alte instanțe, s-ar ajunge la o inexistență, de fapt, a instanțelor de al II-lea grad de jurisdicție, la

inutilitatea unei judecări și, implicit, la o atingere severă adusă drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că corectarea erorii instanței de apel la judecarea cauzei în ordine de recurs nu este posibilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, de a casa integral decizia din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău și de a restitui cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 247 și art. 248, alin. (1), lit. d) din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admite recursul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează decizia din data de 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, emisă în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de către Ninel Boldescu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, cu remiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca- Doneva

judecători

Nina Vascan

Victor Burduh

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas